

Edward Zając

Pałace i dwory Wielkopolski na trasie poszukiwań genealogicznych

W poszukiwaniach genealogicznych trafiłem do Konarzewa koło Dąbrowki w powiecie rawickim, gdzie w posiadłości pałacowej (dominium) urodził się w 1920 roku mój ojciec Tadeusz Zając.

Wieś Konarzewo położona jest ok. 5 km na północ od Rawicza (jadąc drogą z Rawicza do Bojanowa w Dąbrowce trzeba skręcić w prawo). Wieś i majątek Konarzewo od XV do XIX wieku były własnością Bojanowskich. Od XIX wieku właścicielami są Adamczewscy. Parterowy dwór z XIX wieku z dachem naczółkowym i nadstawkami rozbudowano po 1938 roku o piętrową część neogotycką. Obok dworu w parku krajobrazowym o pow. ok. 2,4 hektara powstała w początku XIX wieku parterowa oficyna. Mieszkał w niej Adam Mickiewicz w czasie swych pobytów w Wielkopolsce, będąc gościem rodziny Bojanowskich.

Okres pobytu Adama Mickiewicza w Wielkopolsce w latach 1831–1832 jest generalnie znany. Mickiewicz zapraszany był w tym czasie przez liczne rodziny ziemiańskie do ich wiejskich rezydencji. Jak powszechnie wiadomo, poeta pragnął przekroczyć nielegalnie granicę między zaborem pruskim, a rosyjskim w celu wzięcia udziału w Powstaniu Listopadowym. Zamysł ten mu się niestety nie udał. Mickiewicz bywał też w zaprzyjaźnionej rodzinie Konstancji Łubieńskiej z Budziszewka, kobiety o niezwykłej urodzie...

W podrawickim Konarzewie poeta przebywał na przełomie października i listopada 1831 roku. Mieszkał w tym czasie w przypałacowej oficynie. Pobyt poety w Konarzewie zaowocował w jego twórczości balladą „Ucieczka” oraz zacerpnięciem pomysłu sporu sądowego dwóch braci Konstancji Łubieńskiej, Kaliksta Bojanowskiego (z Bielewa) i Ksawerego Bojanowskiego, właściciela Konarzewa o charty. Spór ten wykorzystał poeta w „Panu Tadeuszu” w wątku sporu między Rejentem i Asesorem o Kusego i Sokoła. Ma więc Konarzewo swój wkład do historii literatury polskiej.

Pałac w Konarzewie, 2010, fot. E. Zając

Twórczość Adama Mickiewicza i jego pobyt na terenie Wielkopolski przedstawiony jest encyklopedycznie na stronie <http://www.staff.amu.edu.pl>. Zastanawia mnie jednak czy pobyt poety w Wielkopolsce i jego twórczość nie są bagatelizowane przez władze oświatowe w Rawiczu. Pałac i historyczna oficyna – co ukazują zdjęcia – są obecnie w ruinie.

W latach 1960-1970 we dworze znajdowała się izba

pamięci poświęcona poecie. Świadczy o tym obecna na frontonie budynku czerwona tablica i godło Polski. Napis na tablicy głosi: **Izba Adama Mickiewicza w Konarzewie pow. Rawicz.**

Fakt istnienia tego napisu na budynku będącym kompletną ruiną jest kpiną i świadectwem niemocy instytucji kultury w Polsce.

W publikacjach literatury przedmiotu o pałacach i dwo-

rach w Wielkopolsce nie znalazłem dworu w Konarzewie nawet w wykazie dworów nieuwzględnionych w opisach autorów. Wielkość pałacu w Konarzewie i jego położenie z dala od uczęszczanych szlaków komunikacyjnych i turystycznych, nie wpływa na zainteresowanie obiektem tak władz powiatu jak też i turystów. Szkoda gdyż wiejskie siedziby ziemiańskie, ze względu na swą historię i olbrzymi wkład w dziedzictwo kultury narodowej, bez należytej opieki konserwatorskiej rozpadną się i w końcu przestaną istnieć.